

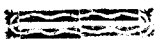

A' RÓMAI TSASZÁRI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Szeredán 27. Januáriusban 1790.

Belső 's más appro Tudósítások.

A' tűz próbálja-meg az arannyat — a' tsata a' vitézséget és a' fegyvert-vitelök' szívet. — Az a' ritka szivekben lakó vitézi bátorság és tsudára méltó bator maga meg-határozás, mellyel magát az Erdődi Húszár Sergebéli Kapitány Szarvafy Ur egész Nemzetének halhatatlan ditsőségre, ezen hónapnak 6-dikán a' Timoknál előtt tsatában ki-mutotta, arra indította ő Felségét, hogy ezen rendkívül való vitézséget az említett Urnak nem tsak Májorsággal jutalmaztatá meg, hanem, valamint hogy ezen vitézség rendkívül való vala, ugy ő Felsege-is a' Rendek ki-olztása meg-határozása végett törvényesen egybe-gyünni izokott Rendbeli Tiszt Urak

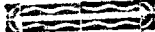

tanács-gyűlésére nem várakozván, a' *Mária Theresia Ritteri Rendének* arany Keresztjét minden további gondolkozás nélkül leg-ottan Májor *Szarvasy* Urnak, vitéz szívének külső látható jegyéül, kegyelmesen le-küldé. Tsak ez a' kettős Tisztelség lehetett a' Major *Szarvasy* Ur fokfőzoros érdemeihez izabott jutalom! — mindenek ezt kiáltják Bétsben — Obesier *Liptay* és Májor *Sarvasy* Urak, mind-ketten különös vitézséggel nyert arany Keresztes Magyar Vitézek, ketten nyerték ezen tsatát, még pedig úgy, hogy az ő Sergeiken kívül nem hogy más Nemzet, de még maga a' *Szerentse* sem lehet olztályos ezen ditsőségekben. Ha *Liptay* és *Szarvasy* Urak, Bétsben a' minden *Europai* Nemzetek' ölzve-zavaradott mulató társaságában lehetnének 's halhatnak mit befzéllenek róllak; örömeiben haladna meg rettenthetetlen vitéz szívek. Most érte el (de nem legelőbbször) Nemzetünk azt az idő punktimát, melyben az idegen Nemzetekben gyökerezve lakó irigység-is azt kiáltja: hozzá halandhatatlan katona a' Magyar! Hivsége, vitézsége, elmebéli-tehettsége, álhatatossága, Nemes érzékenysége — sok más Nemzetek felett virágzik. „Ennek a' Nemzetnek szügyelleném én nyelvét szollani, köntöfset viselni? Az az első ditsekedésem? hogy Magyarinak születtetem. — Egy sebhellyes ábrázatu Hufz. Káplár fordul-meg a napokban Bétsben, (kéttség hívul valamellyik Vezérrel jött vala ide) valahól tsak megfordult meg állott nézésére a' fokóság, mint valami vitéz tsudának nézésére, és mindenek Vitézi Nevel nevezik vala, holott Bétsben szembe sem mindenkor szokott tönni a' katona; annál-is inkább egy Káplár. — Itt, hogy szokásom ellen hozszabatskán irtam, mint máskor — Nemzetem erant való örömem' nem tartoztathattam magamban — meg engedjenek Olvasóim; magamnak és nem másnak hízelkedtem — az idegen nyelven szólló ujságokban-is így irtak most róllunk: *Die edel denkende tapfere ungarische Nation.*

A' E. Hadi Kantzelláriától közelőbb ki-adott költ F. Udvari Tudófitás ez: „Az Obesier *Liptay* Uról,
a'

a' 6-dikban *Négotinnál* történt tsatának bővebb környülállásokkal való le-irása következő jegyzéket foglal magában: „Még a' múlt esztendőben Dec. 31-dikén meg támolták vala a' *Bránovátz* Szabad-seregének *Szib* mellett lévő részét 1000 Jantsárok és 200 Spáhik; de ezen Szabad-seregnek Kapitánya *Roditzky*, az *Illyriai* Oláh seregbéli Kapit. *Qvelf*, fő Hadnagy *Bauer*, a' Keménylövők fő Hadnagya *Bayer* a' magok népeket olly el tökélt batorsággal vitték a' tsatára, és olly vitézen tsapának az ellenségre, hogy azok közül 200-an a' tsatta ptattzan halva maradván, vízfzra szaladni kén-telenítettének. — Mivel ezután 2 napok alatt tsak egy ellenség sem mutatja vala magát, *Obeft. Liptay* Ur, Májor *Hubnert* 3 Kompánia *Rájszki*, és 3 Kompánia *Illyriai* Oláh Seregbéliekkel *Gládovában* hagyván, maga a' *Latterman* és *Pálfy* *Obeft. Bata-lionjaival*, az *Illyria* Oláh és *Rájszki* Seregből öfzve-öntött 3-dik *Batalionbéli* népséggel, 11 tzug *Erdödy* Húzársággal, 8 ágyuval és 140 Kemény-lövökkel meg-indul, és 4-dik Jan. a' *Berlok* megett lévő tetökre szerentsésen meg-érkezvén, 5-dikben *Perfa Palánkán* túl 3 órányira ment, mely Helység az ellenség által elégettetett és el hagyattatott vala; és az akkori Kapitány, most Májor *Szarvasi* Urat, a' Húzároknak edgyik részével előre küldé. — Minthogy a' gyalogság, nevezetesen az ágyuk, a' véghetetlen rofz és bakros utak miatt igen nehezen, későre és nagy nyomorusággal utozhatnak vala, tehát *Obeft. Liptay* Ur még egy fél óra múlva érkezék *Szamarinovátzon* kereltül, midön már Májor *Szarvasy* Ur a' véghetetlen ellenségtől megtámoltatott vala. — A' Májor Ur a' maga maraknyi vitéz Húzáraival olly ellent állott, hogy az ellenségnek 5-förte nagyobb Serge többszöri ráütésével is nem tsak az, hogy semmit sem végezhetett, hanem végre egy Zázlójának a' Húzárok kezében való hagyásával egészfzen hátrálni kénfzerítettett. — Az ellenség azért szalad vala a' *Bukoftzei* után, kiket a' Húzárok, a' rofz úttal semmit sem

gon-

gondolván kergetnek vala. Az alatt Obester *Liptay* Ur is meg-érkezvén segitti vala a' Húzárok ü-zését 2 ágyúkkal és a' Szabad-lövökkel, kiket Májor *Kakitsovits* Vezérel vala.

Ezenközben a' Négotinnál fergestől bakrok ban magokat el rejtett Jantsárookra ágyúkkal tüzelnek vala, és a' mi gyalagjaink is az ellenségnek utánnak állá. Ezen Májor *Szarvasy* Ur még nagyobb bátorságot vévén, a maga Hufzárjaival az ellenséget egészszén Bukoftzén túl kergeté, *Négotinhoz* egy ora járonyi földre, hól az ellenség magát a' hegy tetőkön megint öfzve-szedvén, az ellent-állásra készíté. Hogy az ellenséget innenis el-kergethessék, siet vala Obester *Liptay* Ur egy Batalion *Latterman* fergelbeliekkel *Szarvasy* Urnak segittségére Májor *Szobel* Urral, hól az ellenség megint magyar vitézfégre találván, egy nyakos ellentállás után innenis elkergették. Minekutánna az ellenségnek egy nagy része el szélesztetett vólna, és a' léjtön a' szaladásban bajoson mehetne, el-küldi Obester *Liptay* Ur a' *Pálfy* Sergebéli Kapitány *Gergely* Urat egy osztály-al, és Kapitány *Kalmár* Urat a' Bánáti seregnek kemény lövőivel a' szolado ellenségnek üldözésére; maga pedig a' több néppel *Bukoftze* felé mozdúl. Itt az ellenség 4-édszer szedte-öfzve magát az ellent-állásra; de mihelyt a' mi népünk rajtok ütött, mindenkor sebesis-szaladáshoz kezdett, és a' *Timokon* magát által huzta, még pedig olly siettséggel, hogy sokon a' vízbe hullottanak. Mármost az Obester *Liptay* Ur jó lábra állította magát a' *Bukoftzey* tetőkön, és Májor *Szobel* Urat egy osztály gyalogsággal, 2 ágyúkkal, és egy sereg Hufzárral olly rendeléssel küldé-el, hogy a' *Timok* vizén lévő hidat foglalja-el. Ezt az ellenség sajdítván, egy ujj ellentállásai kívánnya vala akadajoztatni, de a' mi ágyuinkból botsátott tüz, és az őket nyomban üldöző népiünk kényszerítették a' vizen innen lévő tetők-re szaladni. — Minekutánna a' hid el hordaték, el-foglalák a' mi fergéink a' *Bukoftzey* tetöket, hól egy egész nap meg maradának. Demivel már 4 nap

és 4 étzáka a' szabad-ég alatt voltak, (pedig tél van ám) 7-dikben a' serget bé vezeté *Liptay Ur Négotinba*, minekutánna *Bukoftré* 450 szabadfereg-béliekkel és egy tzug Hufzárral meg-szállított volna. — Obester *Liptay Urnak* ezen szerentsés és bölts vezérlése által nem tsak a' távoztatott-el, hogy az ellenfég *Orsovába* eleséget és erőt nem vihetett, hanem *Gládovát*-is és az egész *Krajnai* kerületet ez által az ellenfegtől bátorságossá tette. Az Ellenfégnek ereje mint egy 5000 före ment, melyet vezérlett *Mehmeth Bafa*, és a' mi foglagunkba esett *Kihaja*, más fő Török agákkal edgyütt. A' mi itt tsatázott népünk mindenestől fogva tsak 2440 fejekből álla; mégis a' mi Kárunk igen kevés, noha az ellenfég holtjainak, sebesséinek és el-fogatjainak számok 500-ra mégyen. — El-fogatnak az ellenfég közzül 17 Tökök és 5 Tábori török szolgák. Prédába kaptanak a' miéink árpát és lisztet, de nem-fókot; kaptanak 3 hordat flinta töltéssel terhelve. — Obester *Liptay Urnak* bizonyágtetele szerint, nevezetesen ki-mutatták ezen tsatában magokat, kivált képpen és mindenekfeiet az akkori Kapitány, most Májor *Szarvafy Ur*, kinek, és a' kivel volt népnek tulajdonitjá *Liptay Ur* egészfen a' dolognak szerentsés ki-menetelét; mely erdeméért öfelfége által Főstráfamesternek és a' *Mária Theresia* Rend-főstráfamester *Kakitsovits* és *Szöbel*, Kapitány *Blümel*, Kapitány *G. Erdödy*, Fő Hadnagy *Neubár*, all. Hadnagy *Boldifár*, és *Bek*, Kadét Gróf *Festetics Péter*, Kadét *Kakus Antal*, az ágyuzok közzül *Paul* és *Hermann* minyájon különös vitézségekért dítferetnek. Egy szoval minden Tiszt Urakról és az egész jelen volt néplégről azt a' dítferetet téfzi. Obester *Liptay Ur*, hogy nem tsak a' nyomoruságos sonyorú utat minden zugalodás nélkül ki-állották, hanem az ellenfég előtt-is mindenkor orofzlányi bátorsággal jelentenek-meg. Az all-Tisztek és Közemberek közzül kiváltképpen ki-mutották magokat vitézségekkel: Stráfamester *Werpel* és *Láng*,
Káplá-

Káplárok *Nagy, Goltberger, Szegő, Bene, Gergits, Mathyok, Novácz és Víz* Urak: a' Közemberek között pedig *Perse, Pelits, Herman, Ivánovits, Mlotser és Retting*. — Kik az emlékeztető arany és ezüst pénznek kéttfő kivül minden órán részesei lesznek. (**)

A' Serviában fekvő *Mihályovits* szabad-fergéről az iratik, hogy General *Ottó* alatt 1 Batt. gyalog és 1 Squadrom *Gröfen* Huszarokkal edgyütt egészen *Krusévázig* elé-mozdultak. Midőn ezt az ott lévő 2500 főből álló török őrizet meg halotta volna, mind el-szaladtanak, és a' mi népünk által ezen nevezetes és hasznos hely el-foglaltaték, Jan-6-dikán. Egy része ezen szabad seregnek azonnal elébb mozdult. Mármost minden nap várjuk *Orsovónak* fel-adattatását.

A' Pofonyi Ujság Levelekből értjük, hogy N. Pofony Vármegyének ezen hónapnak 18-dikán és 19-dikén közönséges gyűlése tartatott légyen, hól a' Királyi Biztos és fő Ispány *G. Brunzwik* Ur ő Excellentiája és a' V. Ispány *Mokripadári* Ur igen szép elő-lérő beszéddel kezdének a' tanátskozáshoz. Ezen N. Vármegye Státusainak végezése 19-dikben ő Felségéhez Bétsbe küldeték. — Meg holt ugyan itt 19-dikben Gróf *Illésháziné* Asszony ő Nagysága, a' Tsillagos Keresztes Rendnek Tagja, 4 napokig tartott nyavallyája után, életének 80-dik esztendejében. — Felséges Urunk Tábori fő Superior *Melafin* Urat Székes-Fejérvári Püspökségre emelni méltottatta. — Jan. 9-dikén azt írják a' Lengyelekkel szomszédos *Szepes* Vármegyéből, hogy Galliziában már egynéhány 1000 Lovas és gyalog fegyvereseink tápon állanak, és máig-is gyülekeznek; mely Seregnek fő Vezérsége Hertz. *Koburgra* volna bízva. — Lengyel országból pedig azt a' hirt vevők a' napokban, hogy Pruszfiából újra nagy transport minden-féle fegyverek érkeztenek volna-meg ide, és itt a' Réklutázás, fegyverben való gyakorlás és minden hadi-készületek rendkívül valók. Itt a' forró hideg egymásra hordja az embert, a' gye-
reken

rekeken köhögés van, melytől megdagadt nyakat kapnak, és hálnak egymásra. — Ugy haljuk, hogy minden Ts. K. Sergek parantsolatot vettenek volna, hogy a' jövő Februáriusban Marshoz készüljenek. — 10-ezer táborigi lovai vagynak ő Felségének Legény nélkül: ezekre ültetik a' Legényt. — A' Pruszszus mozgásra nézve még-is a' setétbe járunk, és a' fegyveres mozgáson kívül semmi bizonyos nem tudhatunk. A' *Brünből* jött Levelek szerint az egész Pruszszus tábor minden Tartományokban megmozdult és a' Lengyel-orzági széleken húzza magát öfzve, még pedig *Varsao* felől. — A' mi Tseh-orzágnak lévő Sergeink-is már tsatázó lábbon állanak, és itt egy 3000 főből álló gyalog és lovas Szabad sereg állittatik-fel. — A' Lembergi Levelek azt mondják, hogy Jan. 1. ső napján B. *Thugut* Ur oda érkezett vala; de alig nyugvá-ki magát, 's leg-ottan *Bukorest* felé indula; tehát a' Béke-ség dolga nyugszik. A' Konstantinápolyban volt Oroz. Követ B. *Bulgakov* is ugyan ezen napon érkezék ide, és minden mulatás nélkül Jász-várofa-felé indula. — Hogy Lengyel-orzágnak mozgás van, nem tsuda, kivált ha igaz, a' mit a' közön-séges Levelekből olvashatunk, hogy H. *Potemkin* már *Ukráziába* bizonyos számú népével minden Nemzetek Törvénye ellen bé-szállott volna; és ezen bé-szálláskor az ugy nevezett *Vit* Serge nagy kárt is vallott volna, mivel a' Lengyelek ellentállottanak. Ezen hirt rövid időn bővebben meghal-juk, ha igaz. — A' Béke-ség kötésre küldött *Rájsz Effendiről* ugy gondolkoznak nemelleyek, hogy e' tsak azért jött volna, hogy késleltetse fenn függő-be a' tsetépatét mind addig, míg a' Lengyel Társaság a' Pruszszussal, Anglussal, Svéddelel és a' Portával el kezdett szövetekezés munkáját el végzi, melyet most mindenfelé liettet. — A' tavaly még nálunk volt Oberster H. *Ponyatovszkinak*, mostani Lengyel Generálmájornak 700-ezer farinton veti egy jó zágot a' Bátyja a' Lengyel Király, és egy Sereg könnyü lovalásznak igazgató Vezére. — Az Anglus

glus Hajók már fel-vagynak ágyuzva, Hollándiában minden Sergek mozgásban vagynak, és a' Hágából közelebb érkezett Levelek -szerint az Urániai Herzeghez egymált éri a' Pruszszus és Anglus Kurir. A' fegyvert Angliából Hollándia felé; Pruszsziból pedig Lengyel-ország-felé Hajókon és szekereken költetetik, meg-is a' mozgásban lévő dolognak ábrázatja, mint valamely Izemérmes Szűznek; a' titok' fekete fátyolával van bé fedezve. — A' Felsőleges Tsálfár máig is nyavallyás. — H. Kaunitz a' Státus édes Anyja nem igen egészséges. — *Katharina* már 60 éltendő. A' Török Tsálfár igen ifjui. — Frantzia és Anglia-országok az éstendei 62 million Lévántai Kereskedésbéli nyereséget a' Portától nem örömeft akarják el-vesztetni. — Lengyel-ország fél az *Anatomiától*. — Svétziának do bog a' szive, ha arra emlékezik, hogy *Péttersburg-is* a' *Svéd földön* áll. — Pruszszia a' Hatalmos Szomszédoktól fél. — Hollándia máig-is részeg a' *Skáldis* vizétől. — Belgiumban tsak úgy a' dolog a' mint lehet. Rövid idő alatt többet hallunk; de azt alig fogjuk hallani, hogy a' kenyér oltsóbb legyen.

Éppen akkor, midőn már a' Kurir utban volna az az örvendetes hir topona-bé Bétsbe, hogy *Orfová* már a' miéinktől által-vé tetett volna; de ezen hir mellett még kezelefséget nem fogodhatunk, sem Urát nem adhatjuk honnan szármozott — ma kezdették Bétsben beszélgetni. — Ez-is ma érkezett *Varsoból*; hogy egy nagy *Anglus* Ur, kinék se nevét, sem Rangját nem tudják oda érkezett, hogy Lengyel Országnak Angliával kötendő *Aliantziája* annál hamarább tökéletességre meheisen.